

MĚSTO v mé paměti III.

SOUBOR LITERÁRNÍCH PRACÍ
TVŮRČÍ SENIORSKÉ SKUPINY

Projekt „Město v mé paměti“ je finančně podpořen
z programu „ČSOB a Poštovní spořitelna pro podporu regionů“.

Projekt je zaštitěn Obcí spisovatelů Praha

Vážený čtenáři,

v rukou právě držíš, v pořadí již třetí, svazek nazvaný *Město v mé paměti*, který je plodem neformálního setkávání seniorů v podkroví Městské knihovny v Rožnově pod Radhoštěm. Jsem nesmírně poctěn zájmem lidí, kteří jsou někdy i o několik generací starší než já, literárně tvořit a následně veřejně svou tvorbu prezentovat a publikovat. A hlavně se podělit s ostatními o věci nejcennější, které v životě každého jednoho z nás získáváme a které jsou nepřenosné. Těmi věcmi jsou míněny zkušenosti a vzpomínky. Děkuji za ně a těším se na další...

Pavel Zajíc
ředitel Městské knihovny v Rožnově pod Radhoštěm

Naše dětské hry u řeky

V kteroukoliv roční dobu se rád procházím městským parkem. Posedím na lavičce, poslouchám koncertování ptáčků, švelení větru v korunách stromů a nekonečné brebentění říčních vln, které si sdělují, kde všude byly, koho osvěžily, co ještě uvidí a kolika kačenám a jiným vodním tvorům poskytují útočiště.

Najednou si uvědomuji, že i pro mne byla řeka častým azylem a místem, kde se uskutečňovaly moje klukovské sny. Že spolu s mým nejlepším kamarádem Járrou, který byl zároveň mým sousedem, jsme díky ní zažili nejedno dobrodružství. Že i já jsem s řekou Bečvou spojen od dětství, tedy více než půl století. Že jsem ji vždy měl a mám na dosah, vždyť teče téměř pod okny našeho domu.

Nejkrásněji bylo u řeky v létě. Hned po probuzení nás to k ní táhlo ven. Tam už na nás stejně netrpělivě čekalo ve vrbičkách ukryté naše plavidlo. Byl jím vlastnoručně zhotovený vor z březových a vrbových prutů. Do rukou jsme pevně uchopili dlouhá bidla k odstrkování a naše cesta po houpavých stříbřitých vlnách začala.

Jindy jsme vor vyměnili za loď Titanik, kterou představovaly staré dřevěné necky. Na rozdíl od voru šly necky spolu s námi rychle ke dnu, stejně jako skutečný Titanik. Stářím a nepoužíváním byly seschlé. Museli jsme je dotáhnout ke břehu, pořádně zatížit kameny a takto je nechat několik dnů nabobtnat. Ale i potom musel jeden z nás pádlovat a druhý hrcem vylévat vodu, abychom se opět neocitli u dna. Když už jsme byli pádlováním a vyléváním vody dostatečně unaveni, začali jsme pro změnu stavět hráze. Z kamenů, drnů a prutů jsme si u břehu každý postavil svou hráz s vyhloubenou tůňkou, ve které jsme se pak cákali a skákali do ní. Z vody jsme vylezli, až když jsme byli celí promodralí, jakoby nám v těle kolovala modrá krev, zuby i celým tělem klepalo jako při epileptickém záchvatu a kůže vypadala jako hrubé smirkové plátno. Vyhřátý břeh ochotně přijal naše prochládlá těla a my jsme si vychutnávali dvojího tepla. Od teplých kamenů i sálajícího slunce.

Ale, prosím vás, copak je možné, aby se kluk vydržel slunit jako holka? Kdepak!! A tak jsme si po chvíli odskočili domů pro kudličku-rybičku, která spolu s prakem a dřevěnou pistolkou na gumičky tehdy patřila k základní výzbroji každého kluka. Samozřejmě, že prak i gumičák byly vlastní výroby. Ke kudličce jsme přibrali několik listů ze starých školních sešitů, ve sklepě oloupali kůru z pár polínek a další zábava byla na světě. Z kůry jsme vyřezali, z papíru poskládali lodičky a parníky různých velikostí. Z kamínků byly postaveny průplavy, kterými lodičky vplouvaly do našich tůňek-přístavů. Přitom jsme soutěžili, kolik lodiček dopluje a kolik jich po cestě ztroskotá. Samozřejmě, že jsme chtěli oba vyhrát, a tak jsme v počítání i trošku fixlovali. Byl-li podvod odhalen, protivník zahájil útok vším, co bylo po ruce, dokud flotila nešla celá ke dnu. To se ví, že takový souboj se bez nějaké boule i škrábanců neobešel, ale podvod musel být po zásluze potrestán.

Když náhodou několik dnů přšelo a my si nemohli hrát venku, neupadli jsme do nudného nicnedělání, ba právě naopak! Oba jsme milovali příběhy Spejbla a Hurvínka, které jsme si na gramofonu donekonečna přehrávali, až jsme je uměli zpaměti. Já jsem byl dobrý imitátor, Jára zase manuálně zručný, a tak jsme deštivých dnů využili k přípravě našeho skládacího loutkového divadla a výrobě plakátků. Na ně jsme napsali co, kdy a v kolik hodin budeme hrát. Místo nebylo třeba uvádět, protože bylo vždy stejné, u řeky před naším domem.

Namalované plakáty bylo třeba vylepit po našem nábřeží. Ze sklepa jsme s Jarouškem vytáhli starý hluboký dětský kočárek, který již dávno splnil svůj původní účel, přibrali jsme lyžařské bambusové hole a cestování dostavníkem Košatina mohlo začít. Nejlepší bylo nasednout na kopečku u mostu. Každý z nás uchopil jednu bambusku, kterou jsme se odráželi a ujížděli dolů nábřežím. Zastavovali jsme v místech, kde bylo nutné plakát vylepit. Hráli jsme zadarmo, pro vlastní potěšení a potěšení dětí a jiných kamarádů z nábřeží. Odměnou nám byla účast, smích a potlesk dětských diváků. Všichni jsme si užili legrace až až a využili svůj volný čas. Jednou však mělo naše kočárové cestování poněkud zvláštní konec.

Pokřikováním jsme vyplašili sousedčinu slepici, která se zatoulala přes cestu k řece. Náš řev ji vylekal a přiměl vrátit se zpět k domu. Jak jinak, než právě ve chvíli, když jsme se závratnou rychlostí blížili. Další se seběhlo v mžiku: bambuska vzpříčená v kolečku kočáru, slepice pod kolečky, my s plakáty na cestě. Vše nakonec přikryto převráceným kočárem. Výsledek? Odřená kolena a ruce, boule na čele, zlomená bambusová tyčka, pokrčené plakáty, slepice po smrti. Následky? Ač vyděšení a potlučení našli jsme odvahu slepici sousedce odnést a omluvit se. Ta ji hned podřizla, aby z ní vytekla krev, oškubala, dala vařit polévku, na kterou nás později pozvala. S kousky masa a domácími nudlemi chutnala báječně. Řekla nám, že se na tu slepici-tulačku už stejně chystala, protože zanášela. Za naše hrdinské přiznání jsme byli odměněni nejhezčími slepičími pírkami, kterých jsme brzy využili k zhotovení indiánských čelenek.

Také na podzim jsme využívali pohostinnosti řeky a jejich břehů ke svým hrám. Museli jsme pomáhat při hrabání listů. Do velkých kup shrabaného listí jsme skákali jako do nadýchaného kvapového peří. K večeru jsme listí podpálili. Krásně to čadilo. Čím více, tím lépe. Charakteristická a neopakovatelná vůně zahalila celé nábřeží. Naše radost nebrala konce. Na řadu přišly i řekou naplavené suché klacky, které jsme v ohni zapalovali a vyhazovali jako rachejtle vzhůru k temné obloze. Opět jsme soutěžili, kdo dál a výš svou žhnoucí pochodeň vyhodí a po té pozorovali, jak všechny končí svůj krátký let na vodní hladině. Až když z listí zůstal jen žhavý popel, zahrabávali jsme do něj brambory a čekali, až budou pečáky hotovy. Maminka nám donesla čerstvě nadojené mléko, které jsme kupovali u Hlaváčů, a to jsme k pečákům připíjeli. Tehdy jsme byli přesvědčeni, že neexistuje větší pochoutka, a to i přesto, že nám občas mezi zuby zavrzal kousek dřevěného uhlí, nebo připálená bramborová slupka.

Myslíte, že když napadl sníh a mrzlo, až praštělo, že jsme se choulili u kamen? Kdepak? Též v zimě měla řeka pro nás své kouzlo. Když celá zamrzla, přinesli jsme si

smetáky, hadry, ve kbelíku vodu a začali jsme led vyrovnávat. Až byl hladký jako sklenka, byl připraven k našemu bruslení a hokeji.

Někdy jsme s kluky pořádali přestřelky sněhovými koulemi. Ale když jsme stavěli sněhové bunkry a iglú, bylo na nějakou dobu vyhlášeno příměří, protože při těchto stavbách bylo potřeba každé ruky.

Až jsem se dostatečně vydováděl, nebo promrzl, vždy bylo blízko teplo domova, přesněji sálající teplo kachlových kamen, ke kterým jsem se přitiskl s dobrou knížkou a nechal se pro změnu unášet jejím dějem.

Na jaře, když ledy na řece začaly pukat a koryto zaplnily ledové kry, nadešel zase náš čas. S pomocí bidel jsme skákali z jedné kry na druhou a vychutnávali neobyčejně dobrodružnou, dnes vím, že i neobyčejně nebezpečnou, zábavu. Naštěstí se nikdy nikomu nic zlého nepříhodilo. To, že jsme se občas vymáchali v ledové vodě, patřilo k věci. Když se již oteplilo a voda nebyla tak studená, přicházel čas našeho dalšího dobrodružství. Táta měl v garáži autobusové duše.

Ty jsme kompresorem nafoukali a vydali se přes park k našemu cíli-hornímu splavu u Eroplánu. Tam jsme nasedli na duše způsobem „a la nočník“ a nechali se vodou unášet až k dolnímu splavu, který je za dnešním zimním stadionem. Panečku, to byly jízdy! Opakovali jsme je až do pozdního léta, nejlépe po vydatnějších dešťících, abychom bez úhony propluli přes všechny splávky.

Tak posudte sami, jestli se mohli kluci při tolika aktivitách nudit, zda měli vůbec čas sledovat, jak čas ubíhal, když byli zaměstnání neustálým vymýšlením nových her, alotrií a zábavy, která byla zároveň poznáváním, objevováním a v neposlední řadě získáváním nových zkušeností. Mám pocit, že čas ubíhal a ubíhá stejně rychle, jako ta voda v řece Bečvě. A ta, kdyby mohla, jistě by mé vzpomínky na naše dětství a hry, odehrávající se u ní, o mnohé ještě doplnila.

Tyto vzpomínky na naše dětství věnuji památce Járy Vašuta, mého nejlepšího kamaráda.

Houpačka

Dětství mnoha dětí je veselé, šťastné a bezstarostné. Mnohé jiné jsou šťastné a veselé, ale už ne bezstarostné. Tito dva kloučci, jejichž rodiče měli hospodářství, pole a povoznictví, toužili být také bezstarostní, jako mnoho jejich kamarádů. Toto velmi podstatné pro děti, jim bylo upřeno. Mnoho smutků a pocitů nespravedlnosti prožívali tak často, jak je rodiče potřebovali k ruce při každodenní práci od rána do večera, zatímco kamarádi hráli u Struhy fotbal a jiné hry. Jak velký rozdíl!
Kdo z vás pochopí stísněné pocity, otázky- proč já musím a oni ne?

Podřizovali se, poslouchali. Poslušnost byla velmi ceněna a přinášela zadostiučinění. „Mojí rodiče tak těžce pracují, poctivě se o mě starají a tak se to patřilo samo sebou“. I když tu a tam, kde se vzaly, tu se vzaly i odbojné myšlenky, ale o těch ani muk a tak se nevědomky učili sebezapření, vlastnosti tak ušlechtilé a velmi potřebné v životě.

Později dostali na starost dalšího malého brášku v kočárku, a to už občas šlo. Spal, tak se nemusí hlídat. Aspoň chvíli, párkrát si kopnout. Že kluka stáhne bojový zápal hry, kdo se může divit nebo zlobit. Však bude bráška hezčí, ať si chvíli poberečí. Časem také trošku dorostl a již se také motal s ostatními kolem balónu.

A hle, najednou je tu sestřička, sice ještě maličká, ale bráchové se svorně shodli, že už nebudou muset umývat nádobí. A jak bezva, když ji sice jen málokdy, přece jen dostali na hlídání. To bylo něco. Ne, že by si zvykli a rádi jezdili s kočárkem, to tedy ne. To už dorostly v ulici kamarádky a ty tolik chtěly miminko v kočárku vozit. Kdo by jim to jen odepřel. Tak byla povinnost splněna a ještě zbyla vzácná hodinka pro hry s kamarády. Huře ale bylo, když se maminka vrátila dřív, než kamarádky s kočárkem!

No a o prázdninách? Mnoho hlav mnoho vymyslí a ještě přijela posila, Táňa z Prahy. To bylo her, to bylo zábavy. U Hanáků, kde trávila prázdniny, byla na zahradě ta krásná, velká houpačka. Při pohledu na ni stoupala krev vzhůru do hlav. Všichni, jak by si přáli, se na ni nevešli. To bylo k nevydržení, stát a čekat, až na mne dojde řada. I když žaludek občas hrozil vydáním svého obsahu, nic nevadilo, ten zážitek stál za to. Zdálo se, že se houpání nikdy nejde nasytit. Střídat se také museli při houpání těch, kteří byli momentálně vyvoleni, aby se dostali co nejvýše. Když krok zrovna nevyšel, padal „otrok“ pod houpačku. To pak bylo dost modřin a odřenin. Hubení měli tu výhodu, že se vešli i pod nízko nad zemí zavěšenou houpačku. Ale Táňa, byla dosti prostorově výraznější, tak ta z nás při pádech pod houpačkou trpěla nejvíce. O privilegium „vlastníka houpačky“ se neucházela, byla ráda, že si s ní chceme hrát a ona si s námi také ráda hrála.

Dárek, který po letech stále těší

Když jsem se v 70. letech min. století seznámila s paní Marií, která nastoupila do výpočetního střediska v TESLE Rožnov, netušila jsem, do jaké míry jí budu nápomocna při jejím handicapu.

Jako hluchoněmá pracovala jen v odpoledních směnách při úklidových pracích. Pravda, zpočátku byla komunikace těžší, do doby, než začala své problémy stručně psát. Obracela se na mne často z hlediska mého postavení ve funkci vedoucí směny přípravy dat. Z jejích slov bylo jasné, že žije ve špatných podmínkách ve starém domě, do kterého vlivem děravé střechy značně zatéká. Její situaci vyřešila poskytnutá půjčka z FKSP na zakoupení střešní krytiny. Byla velmi vděčná. Z pozdějších slov jsem vycítila, že prožívá trápení nad tím, že její syn dovršil osmnáct let, přesto na něj stále platila výživné. Byl to pozoruhodný případ už proto, když se svěřila, že syna měla s vlastním otcem, ale do výchovy byl soudem svěřen její sestře. Po konzultaci s Mgr. Houskovou Hanou jsem se jejího případu ujala a po získání plné moci od paní Marie jsem se zúčastnila i soudních jednání.

Řešení případu bylo zdlouhavé z několika důvodů. Paní Maria bydlela v okrese Čadca, pracovala v okrese Vsetín a její syn bydlel a vyučil se v okrese Kroměříž. Korespondence byla vskutku obsáhlá. Soudní jednání se uskutečnilo ve Vsetíně a jeho Rozhodnutí bylo vydáno ve prospěch paní Marie. Soud ji zprostil placení dalšího výživného, protože syn byl vyučen a v té době pracoval. Tato zpráva ji potěšila, o čemž svědčilo její další chování. Byla veselejší, vždy mi psala, že peníze využije na menší opravy ve starém rodinném domě.

Nikdy jsem se do jejího bydliště ve Vysoké, v okrese Čadca, nepodívala. Věděla jsem jen z vyprávění, že život měla skutečně velmi těžký. Jednou mi přinesla dárek. Už tenkrát měl modrý, kameninový džbán a kameninová bábovková forma mnoho let. Čas pokročil a oba dárky dodnes zdobí mou kuchyň. Ve formě ještě stále pečú. Těší mne nejen obě věci, kterým je dnes už okolo sto let, ale i vzpomínka na dobu, kdy jsem té paní s handicapem mohla pomoci. A vůbec mi nevadila poznámka Mgr. Houskové, že jsem „advokát chudých“, ba naopak.

Rožnov se rozrůstal, stavělo se první sídliště Záhumení

Starší občané jistě vzpomenou na místa, která znali před výstavbou sídliště, započatou v 50. letech minulého století. S výstavbou závodu TESLA byla potřeba rovněž zvýšit počet bytů ve městě. Moje vzpomínky se vztahují k období, kdy stavební práce byly v plném proudu, neboť v té době byl určitou dobu skladníkem můj otec. Pracoval tehdy u firmy Stavomontáže Gottwaldov, dnešní Zlín. Mé časté cesty ze školy vedly nejprve do jeho boudy - kanceláře, jak jsme tomu říkali. Dřevěná budova, podobná mnoha kůlnám, sloužila jako kancelář pro skladníka. Střídali se tam dělníci, různí řemeslníci s požadavky výdeje materiálu na stavbu. Budova sousedila se zahradou rodiny Bárové, dnes již nevím, zda dokonce nestála v části jejich zahrady. Topilo se v ní takzvaným hliňákem, speciálními kamny na dřevěné řeziny. Tu a tam jsem vyšla s otcem do skladu, poskakujíc z jednoho místa na druhé, abychom se vyhýbali blátivým místům na staveništi. Pro mne, jako dítě, byl sklad naplněný materiálem ke stavbě něčím novým, zejména to množství, které se mi jevilo solidně uložené, mne vždy vedlo k mnoha otázkám. Kdo přijde pro cihly, cement a kdy se budou montovat okna, dveře a podobně. Pravda, stavbu tak velkého rozsahu nebylo v dřívější době vidět, také se na ni často chodili dívat místní občané. Po návratu do kanceláře otec vždy odpisoval vydané zboží, materiál z připravených karet. To na něj v té době nesměl nikdo mluvit, aby nezapomněl něco odepsat. Stavba sídliště trvala několik let. Víím, že do základní školy se mnou chodilo více spolužáků, kteří se nastěhovali do nových, krásných bytů. My, trochu přesporní, jsme jim to možná i trochu záviděli. Zejména proto, že to přece jen měli kousek do školy. Časem se na tomto sídlišti vystřídaly již tři generace občanů. Z hlediska architektury bylo sídliště Záhumení solidně navrženo i zpracováno. Každý dům, ať je činžovní nebo klasický, rodinný, potřebuje časem opravu. S odstupem času si člověk nějak více přeje, aby zásah do různých oprav či rekonstrukcí byl přece jen prováděn citlivě, aby nebyl narušen celkový ráz daného objektu a místa, v němž žijí lidé

Vzpomínka na teti Rozku

Často se mi vybaví vzpomínka na naši sousedu v Uhliskách, paní Růženu Kotůlkovou. Pro nás to byla teti Rozka. V našem dětském věku, a později v dospívání, sehrála velkou úlohu, kterou jsme docenili až s přibývajícím věkem. Byla velmi pracovitá, rozumná, ale hlavně valaška tělem i duší. Nezapomenu nikdy na její nedělní pravidelné ustrojování do valašského kroje s nažehlenými rukávci a živou kytičkou květin za kordulkou. Bydlela v malém dřevěném domečku o jedné místnosti. V ní prožila kus svého života do doby, než onemocněla v 70. letech minulého století a potřebovala péči, kterou našla u svého syna Mirka s rodinou.

Její výšivky jsem obdivovala, taktéž škrabání vajíčků na velikonoce. Ráda mne i mé sestry brala v květnu na takzvané „májové“, ke kříži mezi dvěma lípami v Uhliskách. Přicházeli další sousedé z Uhlisk a všichni jsme pozorně poslouchali její motlitby při růženci a záhy její zpěv různých mariánských písní.

Její skromnost byla v malém domečku všude přítomná. Postel, malá kachlová kamna, komoda na uložení kroje i osobního oblečení, skříň, malý stůl a dvě židle. V šuplíku u stolu mívala uložené bonbóny, které kupovala v lékárně – Dorette a v papírové, kulaté krabičce bonbóny BB. Těmi nás vždy počastovala. V paměti utkvěla mnohá zastavení v domě a zaujal nás vždy její pobyt převážně v posteli, zejména v chladnějších dnech. Šetřila topením na studené a mrazivé dny.

Dům, ve kterém bydlela, měl základy z kamenů a zejména zajímavý byl sklep. Klenutý strop, stěny z krásně uloženého plochého kamene. Z vyprávění rodičů vím, že jsem koncem války prožila s nimi a sestrou i se sousedy v uvedeném sklepe dva dny. Postupu vojsk od Valašské Bystřice směrem k Rožnovu se lidé obávali o své životy a hledali úkryt zejména ve sklepech.

Dlouho jsem přemýšlela o tom, že když domeček stál doslova na dvoře statku pana Žingora, proč je celý dřevěný. Za mnoho let, při vyprávění dalších sousedů, jsem se dověděla, že při stavbě silnice z Rožnova do Valašské Bystřice, ve 20. letech minulého století (mimo jiné, zmiňuje se o tom i Čeněk Kramoliš), tento domek byl umístěn v horních Uhliskách, v místě dnešní autobusové zastávky a sloužil všem stavbařům jako místo pro občerstvení a odpočinek. Taková malá hospůdka. Po dokončení stavby silnice domek odkoupil pan Žingor pro svou sestru Růženu Kotůlkovou.

Vzhledem k tomu, že na statku bylo hodně domácího zvířectva, mezi jinými i kočky s koťaty, tak jedna moje vzpomínka se váže k darovanému koťátku, které jsme se sestrami několik dnů ukrývaly v dětském kočárku, než ho objevila maminka. Koťě muselo zpět, odkud jsme ho dostaly. Ani prosby, že se o ně budeme starat, maminku neoblomily.

V době, kdy jsem vyrůstala, bylo zvykem, že si sousedé při polních pracích více pomáhali. Pokud šla maminka někomu pomoci, brala nás také s sebou. Práce při mlácení obilí, vyorávání brambor nebo sušení sena jsme se brzy naučili. Opět je možné použít aforismu „Co se v mládí naučíš, ve stáří jak bys našel“. Za mnohé, co jsem se v dětství naučila pro mé dobro, vděčím svým rodičům, rodině, učitelům, sousedům. Pravda, k tomu všemu se musely přidat i vrozené vlastnosti.

Už s trochou nostalgie vzpomínáme i na chvíle, kdy se nám někdy nechtělo. V proměnách času dojde ke střídání generací a já jsem nyní v pozici, kdy to, co umím, předávám já mladým. S odstupem času se zastavíme u hrobů a při vzpomínkách na prožité chvíle s těmi, které jsme měli rádi, se vybaví mnoho prožitých chvil. A vy najednou máte pocit, že by o nich byla nejedna napsaná kniha. A vzpomínku na teti Rozku bych určitě nevynechala.

/Růžena Kotůlková /Žingorová/, nar. 10.10.1888 zemřela 7.10. 1979/

Zaber, Věro, zaber...

Podle názvu by se mohlo zdát, že někdo pobízí děvče nebo ženu k práci. Věra, bylo jméno koníka, kterého jsme vídali po mnoho let u pana Vinklera Huberta. V období dětských let nám nepřišla ani myšlenka na zjištění původu uvedeného koníka. Byl větší než poník, ale podstatně menší, než kůň, kterého jsme vídali u jiného souseda při polních pracích nebo svážení dříví z lesa.

Pan Vinkler byl v 50. – 60. letech minulého století znám se svým koníkem tím, že rozvážel z Uhelných skladů uhlí (maximálně však 5q). Nám však utkvěl v paměti zejména tím, že jako jediný soused vozil do Uhlisk také pivo a sodovky, které jsme často kupovali v jeho starém domečku. Koník mu posloužil také při polních pracích, protože u jeho stavení byla takzvaná velká hospodárka – pole, louky a chov domácího zvířectva – krávy, později i další, větší kůň. Pana Huberta Vinklera znalo mnoho občanů, protože řadu let prodával zeleninu a ovoce v domě, který stával v místě dnešní velkoobchodní prodejny Albert (dříve také Rozina). Starší občané si jistě vzpomenou na prodejnu Knihkupectví pana Hambálka a vpravo od něj byl obchod ovoce-zelenina. Pan Vinkler měl obchodního ducha, později sám dovážel zeleninu z Vracova. Pravda, z mého pohledu byl svéráznou osobou, ale jinak se dalo jeho počínání hodnotit dětskýma očima, jiný byl pohled osoby dospělé. Jedno však vím, že on i jeho žena Anna a později další rodinní příslušníci velmi těžce pracovali v zemědělství.

Abych se vrátila k osudu koníka Věry. Z vyprávění mých rodičů, a později rodinných příslušníků pana Vinklera vím, že koník patřil maďarské armádě. Tam koník táhl buben, na který vojáci bubnovali. Při ústupu cizích vojsk v závěru 2. světové války (v prvních květnových dnech r. 1945) zanechali koníka vojáci v tehdejší Dolní ulici (dnes Nádražní). Údajně tam byl přivázán po celé tři dny, než se ho ujal pan Vinkler. Od té doby u něho zůstal hezkou řádku let.

Byly jistě dny, kdy koníkovi naložili větší náklad, který mu při stoupání do kopce činil problémy, proto bylo častěji slyšet pobídku „zaber, Věro, zaber...“ Zamyslíme-li se na chvíli, byť při ohlédnutí do historie nebo v době současné, chce se Vám najednou vyslovit, že nejen člověk, ale i zvíře má svůj osud.

Zážitek z prázdnin

Bylo mi asi dvanáct let, když jsem zažil následující: Po několika báječných prázdninových dnech, strávených v chalupě mého strýce ve valašských Pasekách, jsem se měl vrátit domů na Hanou. V ty dny navštívil tuto chalupu otec mé tety, který byl lékařem v Olomouci a vracel se svým autem domů. Byl jsem nadšen jeho nabídkou, že mě sveze, neboť svezení v autě bylo tenkrát dosti vzácné, cesta (aspoň v mých očích) byla dostatečně dlouhá – a navíc pan doktor měl veliké, pohodlné auto, kterému jsme říkali „amerika“.

A byl to skutečně zážitek, na který se nezapomíná – auto se mírně pohupovalo na nerovnostech silnice, byl jsem zabořen do pohodlné sedačky, motor tiše hučel a za okny se míhala krajina, která pozvolna přecházela ze zaoblených valašských kopců do hanácké roviny – až jsem byl upozorněn na žlutý kostel na Svatém Kopečku, a to už jsme byli v srdci Hané. Auto se bravurně propletlo olomouckými ulicemi a uličkami – „tady nastoupíš do autobusu domů“ – a už stojíme před bránou do zahrady velké vily, bydliště pana doktora.

Zatímco on zajíždí s autem do garáže, jsem uveden do velikého obýváku, kde mám počkat na něco k pití. Na rozdíl od vedra venku je zde příjemně. V pokoji jsou zatažené závěsy, takže zde panuje jakési tajemné přišeří. Zvědavě se rozhlížím, neboť jsem tu poprvé v životě. Když si mé oči trochu přivyknou na šero, náhle strnu: nad velikou pohovkou, na kterou jsem si hodlal sednout, visí obrovský temný obraz. Z šerosvitu obrazu svítí bílé tělo evidentně mrtvého muže, kolem něhož stojí zachmuření bradatí pánové v černých kloboucích s krajkovými límci! Myslím, že se mi v prvním okamžiku až zastavilo srdce, jak na mne obraz zapůsobil!

Tak jsem poprvé v životě uviděl Rembrandtův obraz „Anatomie doktora Tulpa“. Z mé strnulosti, ve které jsem nemohl odtrhnout zrak z přízračného obrazu, mne vyrušila až teta, která mi přinášela velkou sklenici ovocné šťávy. S úsměvem mi vysvětlila, že jde o obraz slavného malíře, který vystihuje poslání lékařského stavu, ovšem hororová vzpomínka z doby, kdy jsem toto slovo ještě neznal, mi zůstala dodnes.

A dodnes, když si na tuto chvíli vzpomenu, vybaví se mi tato scéna přímo „v živých barvách“- cítím, jak se tomu malému klukovi to srdce na chvíli zastavilo – i když dnes znám historii jak toho obrazu, tak okolnosti jeho umístění – a obraz, jeho majitel ani vila už neexistují!

Poctiví lidé ještě žijí

Je pátek podvečer, konec června 2009. Plni dojmů se vracíme ze slezsko-ostrovského hradu, kde jsme shlédli (už podruhé!) představení jednoaktové opery Provdaná nevěsta. Protože nastal čas, ve kterém obvykle večeříme, radíme se v autě, jak to tentokrát zorganizujeme. Volba padne na cukrárnu v rohu rožnovského náměstí, kde jsme si již dříve ověřili dobrou kvalitu i míru valašských specialit.

U „našeho“ stolku, před vitrínou s chlebičky, je volno. Usadíme se zde a odložíme zavazadla, plastovou tašku s nákupem proviantu na zítřejší snídani na policičku nad manželkou, na opěradlo mé židle pověsím moji nejcennější brašnu s fotografickou výbavou. Přitom se rozhlédnu kolem a zachyťím zájem v pohledu staršího pána, který s partnerkou sedí naproti. V duchu si říkám „aha, ty jsi pochopil, co mám v takto opatrně odkládané brašně za poklad“. Ale to už obsluha přináší námi objednané jídlo a pití a s chutí se do něj pouštíme.

Po jídle konstatujeme, že nám chutnalo, popadnu tašku, visící nad manželkou a hrneme se k autu, zaparkovanému za náměstím. Až při čekání na zelenou na křižovatce si uvědomím, že nemám v autě svoji fotobrašnu a hned mi taky dojde, kde zůstala. Hned za křižovatkou zastavím a vystrčím manželku z auta se slovy: „utíkej zpátky a modli se, aby tam brašna byla!“. Po chvíli se mi podaří auto zaparkovat, zamknu ho a utíkám manželce naproti. Uvidíme se až na rohu náměstí – a naštěstí mává mojí brašnou v ruce!!

Když k ní doběhnu, celá zadýchaná, ale šťastná mi sděluje: Když jsem vlítla do cukrárny, pán odnaproti mne přivítal slovy: „Už jsem si říkal, jestli se pro ni vrátíte, nebo ji budu muset ještě dlouho hlídat!“ – a pak, že poctiví lidé už nežijí!! Zároveň ale přestala platit mnou proklamovaná teze „manželku bych mohl někde zapomenout, ale foťák nikdy!“

Moje tajemná ulice v Rožnově, „Palackého“

Když padly večerní stíny na Rožnovské dřevěné domy, byl pro mne čas se strojit. Mojí srdeční záležitostí byla ulice, kterou jsem měla velice ráda a která mě jako dívku středoškolačku přitahovala.

Bylo to v době mládí a krásných časů, na které se nezapomíná. Nikdy, a v době nynější se intenzivně vrací. Mládí je pomíjivé, ulice mění zastaralé názvy za modernější. Ale ta moje ulice bude mít ve vzpomínkách stále stejný název. Pro mne to byla sváteční ulice – ulice mládí-radosti-štěstí a vzpomínek.

Ano, byl to hotel Koruna, odkud zaznívala krásná hudba a snad každý kdo tam chodil, musel zapomenout na trable ve škole a jiné mladické starosti. Magická hra světél mě vábila jako Viktoru u splavu. Chodila jsem tam s kamarádkou a obě jsme propadly tanci. Pro tu dobu byl hotel Koruna možná nejhezčí v Rožnově. Vstupné bylo tři koruny, sodovka za jednu korunu a dámský likér „Mystery“ za dvě padesát. Propili jsme a protančily týdenní kapesné, ale stálo to za to. Co nám po rohlíku přes týden, když v uších místo svačiny zněla krásná hudba, melodie a hra světél dokázaly divy.

Rožnovských mládenců chodilo do hotelu tancovat hodně, tak o tanečnický nebyla nouze. Protančila jsem pět krásných roků. Potom ulice osiřela a já vzpomínám, jak to bylo, když jsem se protančila do dospělosti.

Za hodně roků, když procházím tou ulicí, ta hudba mi stále zní v uších. Něco se změnilo, ale hotel zůstal téměř stejný. Nevadí, moje krásné melodie, hry světél a ten likér „Mystery“ mi nikdo nevezme.

Jen nepatrné slovo

Je to vlastně veliký dar, že můžeme mluvit. Ale jazyk může být našim nejlepším přítelem i nepřítelem. Někdy stačí jedno jediné slovo - a už třeba druhého zraníme jako střelou, nevhodné slovo způsobí vážnou situaci v životě, a takové slovo jednou vyslovené ani párem koní nevrátíš zpět. To je známá skutečnost.

Neberme však všechna slova tragicky, potom by se náš život stal strašným. Lidé někdy řeknou něco jen z lehkomyšlnosti, uletí jim slovo, jak se říká, a už je oheň na střeše. Když se unáhlíme, a dodatečně si to uvědomíme, bezodkladně se omluvíme. On to tak nemyslel, omlouváme někoho, ale řekl to. Kde je kořen těchto nepříjemných situací? V sebeovládání, které vyžaduje kontrolu nad sebou samým, i tón slova je důležitý. Někdo působí nepříjemně sotva začne mluvit. Oč lépe jsou na tom šťastné povahy, které dovedou na zlé slovo reagovat vtipně, dokonce žertovně, čímž situaci zmirňují.

Hlavně mladí lidé by si to měli vzít k srdci jako přípravu k životu v manželství. Rozvody obvykle začínají soubojem slov, a tu se pozná, jak krutou zbraní může být neviditelné slovo vyřčené zlobou v srdci. Když se malé děti někdy pohaštějí, přichází maminka, odvádí dítě a říká mu tiše: pojď, moudřejší ustoupí. A nejsou někdy dospělí směšnější než malé děti, když se hašteří?

Shakespeare napsal: Rána způsobená slovem je bolestivější, než rána způsobená mečem.

Život

Život se člověku po narození odvíjí jako zlatá, stříbrná, nebo bronzová stuha. Narodili jsme se nazí, ale někdo už bohatý. Bohatý, co oplývá hmotnými statky - jiní bohatí na vědomosti, tituly, postavením. Podle toho, jaké měli štěstí na tomto světě. Každý jednotlivec si svůj život řídí sám, nebo s pomocí rodiny i poradců. Jsou lidé, co takřkajíc proplouvají životem lehce proto, že je jim šťastěna stále v patách. Nemusí ji vnímat a ona se jich drží. Prostě je šťastěna miluje. Jiní se musí celý svůj život velmi snažit a vše si zasloužit. Šťěstí jakoby na ně zapomnělo, nebo se zatoulalo hodně daleko a nenašlo cestu zpět.

Ať je tomu tak, nebo jinak, život je veliký, krásný dar pro každého a jak s tím darem zachází je věc samotného. Stačí se podívat kolem sebe, na chvíli se zastavit, co je okolo nás krásy. Někoho pozdravíte - dobrý den, rád vás vidím - a srdce se rozechvěje radostí. Vidíme krásné květiny, stromy, domy, kostely, v dáli hrady, zelené louky, zvířata. Určitě pociťujeme radost. Samozřejmě že přijdou chvíle smutné - nemoc, a velký smutek - ztráta blízké osoby, je to také život, ale je to i smrt.

Je to spravedlnost - pro všechny stejná, ať byli v životě dobří, zlí, závistiví, lakomí - nebo jenom ubližovali jiným. Je konec života i pro takové. Prostě je život - ale i konec života.

Světáci a peciválové

V dnešní nové době je se stále více prosazuje trend neustále cestovat. Není to nic nového. I v dobách dřívějších, třeba na konci 19. a na začátku 20. století byli lidé, kteří rádi cestovali. Nebyla to honba za senzacími, ale spíše nutnost cestovat za prací. Například vyučení tovaryši chodili na vandr za zkušenostmi a novými informacemi v jejich řemesle. Některý se i ve světě uchytil, ale většinou je zpátky vracel stesk po domově.

Díky mediím a informačním technologiím lze dnes informace o světě sehnat daleko snáze a ve větší míře. Ale osobní zkušenost je pro mnohé daleko cennější a tak se hodně lidí vydává do světa. Turistické cestování se stalo pro některé otázkou prestiže, a pro další dobrým turistickým podnikáním. Zvláště lidé ze středních a vyšších kruhů, kteří nemají hluboko do kapsy se předhánějí, aby byli tam, kde ještě nikdo z příslušníků jejich kasty nebyl. Pro ně je prvořadou nutností, aby se na různých dýcháncích a podobných setkání mohli pochlubit, kde všude už byli a zjišťují, co ještě ke zvýšení své prestiže musí vidět.

Co na tom, že nikdy nebyli na nejbližším kopečku který je za jejich městem, nebo satelitním sídlištěm? Proč by tam též chodili? Vždyť tam mohou chodit i obyčejní lidi a oni přece nejsou obyčejní! I kdyby tam byly věci zajímavé a sebekrásnější, ale pokud se za nimi nemusí jet stovky a tisíce kilometrů, jsou pod úroveň jejich sebeúctě, neboť nikterak nezvýší jejich prestiž.

Trochu podobná je skupina lidí, kteří nejsou spokojeni se svým údělem a zbytečně se ženou světem. Od jednoho zaměstnání k druhému, z jedné země do druhé. V lepším případě zjistí, že všude je chleba o dvou kůrkách. Po vystřízlivění se někde usadí a jsou na tom stejně jako by zůstali doma. Jiná situace nastává, když se člověku daří, uchytí se, pracuje a podniká a dobuduje se velkého majetku a postavení. Cenou za to je, že většinou zůstane sám mezi lidmi, neboť v jeho postavení nemůže nikomu věřit. Nakonec umře, bez blízkého člověka, který by převzal štafetu po něm. Jeho majetek zdědí nebo vysoudí většinou někdo z těch, kteří se na jeho vytvoření nejméně podíleli.

Protipól jsou peciválové. K jejich přístupu ke světu je přivádí různé důvody: Můžou to být zdravotní nebo materiální důvody, případně vrozená skromnost a spokojenost s tím co mají. Nepochota, nebo dokonce lenost něco měnit na svých zvyklostech. Úzký vztah k lidem a místům kde žijí, spojený se schopností najít i ve všedním prostředí kde přebývají drobnou a skrytou krásu. Může to být i vzácná lidská vlastnost dokázat místo budování majetku a postavení, vytvářet krásné vztahy mezi lidmi. Mezi tuto skupinu patří i mnozí bývalí světoběžníci, kteří až po návratu domů zjistili, že to po čem se celou dobu pachtili, bylo doma na dosah ruky.

A tak hodnocení lidí podle kvantitativních ukazatelů různých institutů a cestovních kanceláří, zabývajících se pohybem lidí po planetě Zemi, nebývá moc přesné. I v životě se hodně často stává, že méně bývá mnohdy více!

Nepodepsaný autor / 2009

Naslouchání

Sluch je po zraku nejdůležitější zařízení, kterým se do našeho mozku dostávají informace o světě okolo nás. Proti zraku má jednu výhodu, že funguje i potmě. Už pravěký člověk musel naslouchat zda se k němu blíží nebezpečí, nebo kořist. Bohužel člověk z naší civilizace má sluch tak otupený hlukem nebo civilizačním zvukovým smogem, že v přírodě skoro nic neslyší. Hodně je těch, kterým je zvuk civilizace nedostatečný a přispívají k němu ještě kraválem moderních přístrojů reprodukční techniky. A u motorových vozidel cení nejvíce nejen jeho rychlost, ale i decibely kraválu, který vydává.

Je ještě malý zbytek lidí, kteří se posloucháním i živí. Dobrý lékař dokáže poslechem zjistit činnost vašeho srdce, nebo dýchání. Dobrý mechanik zjistí stav nebo poruchu motoru, nebo celého stroje aniž potřebuje složité diagnostické přístroje. Existuje ještě i několik hudebníků, kteří rozeznají falešný tón v hudbě a ladičů, pro něž je otázkou prestiže naladit hudební nástroj, aby jeho tóny byly přesně podle stupnic.

Naopak někdo slyší i trávu růst. Další dokáže poslouchat ticho a jiný zase hlasy uvnitř sebe, hlasy našeptávačské, nebo hlasy shůry. To jsou ale výjimky.

Častěji se stává, že neslyšíme jeden druhého, nebo spíše neumíme naslouchat. Nenaučili jsme se tomu v mládí a až v pozdním věku zjišťujeme, že nenaslouchá nikdo ani nám. Pozdě zjišťujeme, že nám chybí některé informace, které jsme mohli slyšet v mládí. Bohužel život nefunguje jako moderní záznamová zařízení a když se potřebujeme znovu na něco zeptat, většinou už není koho. Proto prosím všechny, kdo ještě mají dar sluchu, učte se naslouchat lidem kolem sebe, a pokud máte horší paměť, zapisujte si zajímavé věci, abyste je později mohli vyprávět dál! Ta chvílka vašeho času není ztracená, možná udělá radost tomu, kdo si chce povídat, snad se dozvíte i něco nového. Každopádně se tím vytváří můstek mezi lidmi. I když jste něco slyšeli vícekrát, nevadí! Lépe slyšet opakovaně, než nikdy!

Nepodepsaný autor / 2009

Pálení svatojánských ohňů

První pálení svatojánské kopy si matně pamatuji z roku 1946. Nevím, jestli za protektorátu bylo pálení ohňů zakázáno, ale před rokem 1946 nemám v paměti žádné pálení. Až do roku 1954 se pálily kopy na Bačovém vrše, tou dobou byla jižní stráň až po Bačovo březí a bučí holá. Paseka, kde se ohně odbývaly, se nacházela 300 metrů za rozcestím Turistky – levá větev stezky na vrcholu pokračovala k Drápalovým chalupám, zatímco pravá šla po hřebenu na Kyčeru a Javorník. Eda Jakšík tam měl postavenou dřevěnou boudu a pod ní sklípek se studánkou. Ta je jako poslední památka po levé straně cesty na Javorník dodnes. V boudě měl naraženou bečku piva a také burčák a slivovicu a pro drobotinu nějaké sladkosti. Od boudy byl nádherný výhled – od Horních Pasek, Černé hory, Radhoště a Dolní Bečvy, na hutiské kopce, Mísnú, bystřické Díly, přes Hradisko, Rožnov, Zubří k Meziříčí a končil Starým Zubřím a Panským kopcem. Večer při pálení bylo vidět ohně na Radhošti, Hutisku a na videčských pasekách.

Přípravy se začaly konat již dva dny předem, se svolením pana revírníka Šivice, hajný Navrátil vykázal pasecké omladině, kde si můžou vzít četinu, krkošky a nějaké tenčí sušky. Na brigádu se sešlo někdy i dvacet ogarů. Kopa se chystala zhruba 15 – 20 metrů od bůdy směrem k Rožnovu. První dva, tři roky (od roku 1946) organizovala pálení ještě Národní jednotka, pak byla rozpuštěna, ale tradice se ještě udržovala až do roku 1954. Pak paseka zarůstala vysázenými smrčky a pálení bylo od Lesních závodů z bezpečnostních důvodů zakázáno.

S přípravami na pálení se začalo na Pasekách minimálně týden předem, od chlívů a ze dvorků se začaly ztrácet starší odřené metly a ogaři si je začali nosit na Bačův vrch a schovávali pod četinu. Kdo jich měl víc, byl holt bohatý. Ten co jich měl málo, za nějakou úsluhu, kudlu nebo prima šis s gumami z padáku nějaké vykšeftoval od toho bohatého. Účastníci pálení se začali pomalu scházet kolem čtvrté hodiny odpoledne. Byl tam už pasecký šraml, osvědčený pan Vašek, Martiňak a Tvarůžek, někdy i pna Juříček. Eda Jakšík měl zase na starost občerstvení, takže se žádný nenudil.

V družné zábavě a čertovinách omladiny se čekalo, až se na Radhošti rozzářil první oheň, pak se začaly rozsvěcovat ohně na všech okolních kopcích. Když vatra začala dohořivat, přišly na řadu metly. Po jejich zapálení se závodilo, kdo je vyhodí výš, to vše za asistence dospělých, aby nechytnul les. A když bylo vypito pivo a jiné občerstvení, vdolky a klobásy též vzaly za své, tak se začali účastníci kolem jedenácté hodiny postupně vytrácet. Ale někteří pánové zůstali u boudy až do příštího dne, pro jistotu, „co kdyby to začalo hořet?!“ Tak tím pálení končilo, tetiny a stařenky mohly bez obav vytáhnout nové metly, byly už v bezpečí.

„Valašsko“, město v podbeskydské pahorkatině

Valašské Meziříčí vznikalo na soutoku rožnovské a vsetínské Bečvy. První zmínka pochází z roku 1297. Postupně se stalo centrem hornatého Valašska. Proto se Meziříčí nad Bečvou, jak se původně nazývalo, zařadilo již na počátku svého vývoje k nejvýznamnějším městům severovýchodní Moravy. Město se stalo centrem kulturního a zejména školského života. Začalo být nazýváno valašskými Athénami. Zvláště bylo důležité reálné gymnázium. Bylo důležité životní přípravou pro rodící se českou inteligenci. Stejně významná byla odborná škola pro zpracování dřeva. Byla tu i zemská škola gobelínová a kobercová. Taky zde byla škola pro výchovu hluchoněmých dětí.

Tento stručný výčet, je jistě dobrým důkazem toho, že městu název valašské Athény právem přísluší. Své cechy zde měli soukeníci, obuvníci, kováři, zámečníci, bednáři, pekaři i řezníci. Taky sklárna, která se proslavila, chloubou naší doby za 150 let trvání. Kdo si sáhne na sklářskou píšťalu, nikdy na tak krásný zážitek nezapomene. Také broušení a pískování skla nebo malování lehaného skla zvaného fusing. Dnešní doba si žádá stále novější práce sklářů. Například spojení skla s kovem nebo keramikou. Je to krásná výtvarná práce, pracovat se žhavou hmotou a vnutit jí tak svou vůli, svou představu o tvaru, účelu a kráse výrobků.

Další podnik byl založen z popudu hraběte Kinského, byla to cihelna v Hrachovci. Celostátní význam získala i firma Arnošta Dadáka provozující dovoz a prodej koření, kávy a čaje. Také zdejší gobelínka, která pochází ze Zašové u Rožnova z roku 1898 a která byla později převezena do Valašského Meziříčí. Mnozí umělci realizovali své výtvarné návrhy právě zde, vzhledem k tradici a kvalitě zdejších výrobků. Manufaktura získala celou řadu uznání. Přesto se ale zapomíná na ostatní pracovníky dílen. Bez jejich trpělivé práce by žádný z produktů dílny, nemohl vzniknout. Je to nespočitatelná řada převážně žen, které věnovaly gobelínce kus svého života. Jejich ruce držely každou nit, jejich záda byla skloněná nad stavem, jejich oči musely dořešit rébus, linie barev a struktur. Stejně jako jejich předchůdkyně i dnešní desítky žen stojí svou pracovitostí za mnohými úspěchy gobelínových dílen ve Valašském Meziříčí.

Naše tkadlenky v dnešní době pracují na gobelínu, který představuje jeden z vrcholů barokní tvorby. Naše ministerstvo zahraničí spravuje sbírku gobelínů utkaných v našich i zahraničních dílnách. Máme krásný gobelín i na naší ambasádě ve francii, a v Černickém paláci v Praze, tam zdobí stěnu gobelín a má zvláštní název „Září, Říjen“.

Jsme rádi, že právě ve Valašském Meziříčí se opravují a tkají tak krásné exempláře jako právě barokní gobelín. V manufaktuře si objednal i malíř Ivan Exner autor předlohy kde naše tkadlenky tkají gobelín s názvem čtvero ročních období.

Autor toto umělecké dílo vystavuje v Itálii. Jeho součástí jsou toskánské perly, v originálním i textilním provedení. Po umělecko-řemeslné stránce je to velmi zajímavé dílo, které zvláště v detailech dá vyniknout do popředí naše ženy, které umějí utkat i to nejhezčí dílo se zručností, se kterou pracují.

Město také postihlo v jeho historii několik katastrof. V roce 1607 vypukl ve městě velký požár, po požáru bylo město postiženo morem, v roce 1621 porazilo císařské vojsko vzbouřené valachy v bitvě u hradeb města na kopci Štěpánově a ve vesnici Křivé, která byla vypálena. Padlo tam 300 valachů a v roce 1648 bylo město vydrancováno a vypleněno Švédy.

Musím připomenout, že Valašské Meziříčí je historicky připomínáno i v souvislosti s husitským revolučním hnutím. Majitel města v roce 1415 připojil na zvláštní list do Kostnice svoji pečeť k 451 pečetím a podpisům moravských pánů protestujících proti upálení mistra Jana Husa.

V době francouzské buržoazní revoluce zavládl na Meziříčském i Rožnovském panství znovu neklid. Valaši znovu začali shromažďovat zbraně, aby se bránili proti vetřelcům.

Za napoleonských válek bylo Meziříčí několikrát velkým táborem. Po bitvě u Slavkova roku 1805 byl v meziříčském zámku zřízen lazaret. Tuto událost připomíná pomník v parku Abácie při soutoku rožnovské a vsetínské Bečvy kde bylo pohřbeno mnoho cizích vojáků. Chci jenom připomenout dobu, kdy na Valašsku bylo tolik utrpení a násilí na bezbranných lidech.

Zámek, který se tyčí nad rožnovskou Bečvou, představuje jednu z dominant města. Zámek Žerotínů je postaven 1538 Janem z Pernštejna řečeným „bohatým“ v letech 1548-1815. Sídlila tam Meziříčská a pak Velkolesínská větev rodu Žerotínů. Potom patřil zámek rodu Kínských, který ho prodal rakouskému státu v roce 1854. V roce 1855 až 1908 zámek sloužil jako ženská trestnice, jediná na Moravě a Slezsku. O vězeňkyně se staraly sestry sv. Vincenca z Pauly. Za 50 let prošlo trestnicí 6872 žen. Mnozí lidé Valašského Meziříčí jsou přesvědčeni, že si tady odpykávala trest známá travička „Maryša“. Historické dokumenty se však o této nešťastné ženě nezmiňují.

První světová válka zasáhla i zámek, který se proměnil na vojenský lazaret a po válce jako kasárna a byty.

V šedesátých letech byly sklepní prostory zámku upraveny pro M-klub. Jedno z nejhezčích zařízení svého druhu u nás. Jsou tam akce Valašský špalíček, festival poezie, festival cimbálu, festival Babí léto, několik tradičních jarmarků a nově gulášfest. Také se tam opravila bývalá trestanecká kaple ve druhém zámeckém nádvoří. Kaple vznikla roku 1855 přestavbou zámecké jízdárny postavené v letech 1607-1611 Jetřichem z Žerotína, ze které se dodnes dochovala pouze část.

Přiblížila jsem vám jenom kousíček historie jednoho městečka, jehož stopy sahají, až do mladší doby kamenné což dotvrzují i nálezy kamenných sekeromlatů, motyk, bronzových náramků, předmětů z Krhové, Podlesí a z vrchů Helfštýna. Vypovídají o pobytu lidí v tomto území také v době bronzové a starší době železné. Ale byla také velká tvrz ve 12 století v Arnaltovicích, v nynější Poličné. V průběhu staletí se měnili majitelé i postavení části dnešního krásného Valašského Meziříčí nazývaného Athénami.

O „Maryšo“ cos to udělala,
žes utratila života jiného,
i když jsi milovala, nemělas právo
utratit života muže svého.

O lidé, odpusťte Maryši
čin hrůzný její.
Teď úpí v trestnici
za lásku svoji.

Maryšo, líčka máš rozedraná,
oči vyplakané, srdíčko samý šrám,
duši samý stín,
cos to provedla se životem svým.

Věznice stojí uprostřed Valaška,
řádové sestry sv. Vincenca
nedají zapomenout
na tvůj čin do dneška.

Jakoby se nad tebou voda zavřela,
cos to Maryšo, cos to učinila.
Kruté útrapy tvého osudu
vepsalas do srdcí valašského lidu.

Stáří

Dnes už máme šedivý vlas,
ale my nedbáme, že nám
už odbyl náš lásky čas.
Není už prudkého slunce,
bouře vášně už nepřejde více.

Ale krásné je žít, i když roky kolem jdou.
Vzduch voní vůní nádhernou
a tichý lehoučký smutek
zůstal na srdci jako něžný dotek.

Která má v sobě tiché melancholie
a v duši něžné lásky divé.
Takový je život, takové je mládí,
kde začíná naše stáří.

Je krásné mluvit o slunečních paprscích
v podzimních růžích, astrách a jiřínách,
o mládí kráse v našich vzpomínkách.
Však jsou to květy poslední
člověk cítí tu poesii.

Ale my chceme žít a milovat.
Snad je to sen, snad omyl, snad hříčka osudu,
i fialky něhou rozkvetly v nejkrásnější ozdobu.
Vzpomínka kmitla se jako ptáče.

Odlétla v mlhy, odlétla do dálek,
jako nejkrásnější kytice
mladosti našich vzpomínek.
Dala jsem Vám na památku
snopek básní.

Aby Vaše srdíčko vědělo
i v seniorském věku,
jak je život krásný!

Lydie Repkova / 2009

Adrenalin

„Tož su z teho všeckého načisto hlúpý. Pocem, sedni si chvilku, a vysvětli mně toř to! Zval mne na návřtřvu stařiček Čtvrtinů. Seděl na lavičce a vedle měl polořenou jakousi knížku. Pozdravil jsem, přišel jsem blíž, a v knize jsem rozeznal slovník cizích slov. Bylo mně jasné, že to zase se stařičkem nebudu mít lehké. A taky že ne!

Jeřtě jsem ani nedosedl a stařiček hned spustil:

„Podívaj sa! Hled! Vysvětli mně co je to ten adrenalín!“ Vybařl na mne stařiček a vykulil na mne oči. Jelikož nejsem zběhlý v lékařských vědách, tak jsem vzal neřšťastný slovník a nalistoval jsem příslušnou stránku, kde stálo asi toto: „...hormon produkovaný v nadledvinách zvyšující krevní tlak a hladinu cukru v krvi.“

„Tož moc si mně nepomoh, čisř eřče umím a před chvílů sem si to dva razy pořádně přečítal.“ Nepochválil mne stařiček.

„A co vás to napadlo, lámat si hlavu s takovým problémem Máte potřže s vysokým tlakem?“ vyzvídá jsem na stařičkovi.

„Ale pendrek tlak! Včil dost často plázím na tu bedřu, a tam ukazujů furt nejaké novoty. Třeba včera ukazovali tu hrůzu, co byla po tých Jánských plutách a povodňách. Rozbité mosty, cesty, vyplavené baráky. A k temu utopení aj nejací lidé keř nestačili utéct a voda jich zebrała. Aby neostalo enem při tom, tož jacísi blázni využili velkéj vody a pustili sa v loďkách po vodě. Prej adrenalínový sport! Kerési sa podařilo hasičom vytáhnůř. A ti co sa utopili už řádný adrenalín nebudů potřebovat. A to máš furt! Nekeř lidé z rožeřhranosti nevija co by dělali. Majů dost peněz tož si kůpija jakési rychlé motorové lodky a dělajů pestvo po řekách a přehradách a eřče chců dělař jakusi demonstráciju, protože sa to ostatním ludom nelůbí. A paščekujů, že když sa to prodává a vrazili do teho moc peněz, majů právo to používat a stát jím má to umožniř.

No a po nekerých tých „slavných“ horolezcoch a lyžařoch též netřeba nic popravjař. Ložija a jezđija aj tam, kde je to nebezpečné a zakázané. Potom jich musija zachraňovař a zachránci to odnesů nekdy aj vlastním životem.

No a nemosím chodiř ani do hor, ani k vodě. řak toř po cestě jezđi furt tolkých zděřených bláznů v autoch a na motorkách, že není dňa aby tu nejěli policajti k nejakěj bůračce. Když sa chce kdosi mermomocí zabiř, ař sa zaplaščí, řádná řkoda! Na kerchově je místa dost.

Ale větřinů udělajů neřšťastným aj nekoho jiného. Na pole sa před nima takéj nedá utéct. Jezđija tam zas na tých teréních motorkách a čtyřkolkách.

Tořkaj tam též jěl jakysi paskřivec na téj čtyřkolce prostředkem neposečeněj lůky. Když sem na něho hrozil, udělál v trávě eřče parádní kolečko a jěl dál. Vzpomněl sem si na pořad v televizi, kde sa kvůli tomu rozčilovali myslivci a lesáci, že proti temu nemožů nic dělař, že na to není zákon. Kdo chce neco dělař, hledá způsobil, kdo nechce, tak hledá výmluvu.

A policajti, ti si už vůbec nechců komplikovař život naháňáním takových mamlasů.

Velice dobrý nápad měli ti myslivci, keří tvrdili, že by sa měl povolit' odstřel takovéj škodnej jako každéj jiněj. Když už tu z Ameriky došla svoboda s takovýma móresama, tož by tu měly byt' aj jejich zákony, keré dovolujů střílat osoby keré dělajů nejaké pestvo na cizím pozemku.

To by byl teprv ten správný adrenalín, kdyby si hajný mohl vystřelit' na takového motorkára. Aj dyby sa netrefil, tož by motorkářský hrdina měl „adrenalín“ aj v gafoch!“

Nemohl jsem dál poslouchat staříčkovy zvrácené názory a tak jsem se ozval: „Staříčku, kdyby se to dopustilo, tak by tu byla anarchie horší jak kdysi na Divokém západě. Lidé by se stříleli na potkání. Člověk by měl strach vyjít z domu. Zkrátka hrůza!“

Ale staříček byl přesvědčen o svojí pravdě a oponoval mně následujícími argumenty: „A jaků jistotu máš včil, když vylezeš z chalupy? Može ťa každů chvíli nekdo zajet', zbit', okrašt' o peníze, nebo aj zamordovat'! Ty nemáš jistotu žádnů! Ale lumpi majů všecky občanské práva! Jím sa nesmí skřivit' ani vlásek na hlavě! Majů dost' peněz, tož si kúpíja celý slavný súd aj s parlamentem. Ty si myslím poslední člověk kerý tom všeckém věří, nebo si ze mňa děláš srandu. Tož dělaj si, jak chceš a běž rači dom! Nebo bych ťa mosél liščit' po hubě!“

Takovou výzvu k odchodu bylo lepší uposlechnout, a proto jsem zavřel branku z druhé stany a šel jsem raději domů. Chvíli jsem přemýšlel o tom kolik je pravdy na staříčkovu názoru a kolik na oficiální, státem hlásané skutečnosti. Protože jsem se nedobral žádného výsledku, pustil jsem problém z hlavy. Ale tím jsem se tématu, zvaném adrenalin, nezbavil.

V noci se mi zdál jakýsi pomotaný sen: Na kopečku za městem bylo takové veliké dlouhé stavení. Mělo dva vchody. Z jedné i z druhé strany se do něj trousily jakési postavy. Najednou jsem se v něm ocitl i já. Byla to jakási hospoda se dvěma velkými místnostmi oddělenými silnými zdmi, ve kterých byla dvě malá okénka a mezi nimi byl výčep, ve kterém šenkoval jakýsi divný rohatý hospodský. Nečepoval pivo Kozel, jako v té reklamě, ale střídavě podával do obou sálů hostům malinké skleničky, ve kterých bylo trošičku nějaké tekutiny.

V jedné místnosti byli samí mladší. Podle oblečení motoristé, nebo sportovci. Vesele se bavili a chlubili, kolik dnes budou mít adrenalinových kapek za to, jak se jim podařilo vybabrat se zákonem, utéct nebo ujet před pronásledovateli, nebo jiným nebezpečím.

Ve vedlejší místnosti byli chlapi starší. Většinou myslivci, hajní, hasiči a policajti. Ti zase probírali, kolik se jim podařilo zachránit nebo odehnat mladíků od adrenalinového sportování a páchání jiných kratochvílí. Obzvlášť myslivci velebili nový systém. Chválili jej za to, že už jim nebude moci nikdo nadávat, že jsou jen ozbrojení brigádníci, protože teď mohou svoje draze zaplacené flinty nejen čistit a leštit, ale využívat k ostré střelbě a to ještě na

pohyblivý cíl. Ti, kteří už prokázali úspěchy, byli odměňováni hostinským většími dávkami vzácného nápoje. Ostatní byli po suchu.

Chtěl jsem ještě zjistit další podrobnosti, ale můj sen přerušil sousedův kohout, který začíná s budíčkem už o čtvrté hodině ranní. Vzbudil jsem se zpocený a do rána jsem neusnul. Takže nevím, jak to bylo dál a jsem na tom s informacemi stejně, jako staříček.

Pašerácké stezky po druhé

Bylo zářijové pozdní nedělní odpoledne, když jsem šel z města domů. Cestou jsem dohonil staříčka, který kráčel pomalu ke své chalupě. Pozdravil jsem a zapředl s ním řeč: „Staříčku, kde jste se tak zdržel, že jdete z kostela domů tak pozdě?“

„Ale pendrek z kostela! Co si načisto slepý? Nevidíš, že nemám na sobě kostelové háby?“ odpověděl mně nerudně stařík. Až teď jsem si všiml, že staříček je oblečený nějak všednější a na zádech nese jakýsi starý ruksak. Když jsem si to všecko dal v hlavě dohromady, napadlo mne, že staříček byl kdesi na vandru. Protože jsem člověk zvědavý, nedalo mně, abych se nezeptal: „A kde jste byl na výletě?“

Staříček neodpověděl hned, ale po chvíli z něj začalo lézt líčení jeho dalšího dobrodružství: „Tož vidíš, ogare, jak ten čas utěká. Je to už rok co sem byl na Slovensku na pašeráckých stezkách. V knihovně mně řekli, že letos zasěj pojedů, abych sa přihlásil, že tam potřebujů aj nejakého hlúpsího. Moc sa mně po téj loňskéj ostudě

nechtělo, ale babka mňa nechala zapsať a slúbila že určité pojedje aj ona. Do neděle rána sa z toho vyspala a vypravila mňa samotného. Na tú ostudu co zas udělám préj stačím sám a ona u toho nemusí byť. Po zkušenostách z minula sem byl vychystaný raz-dva. Aj tých zbytečných věcí sem měl méň než posledně. Nezapomněl sem flašku se slivoviců ani občanský průkaz. Tož nájdůležitější vstupenky do susedního štátu sem měl a šel sem na autobus.

Do devátěj hodiny chybovalo ečče čvrť a u knihovny už bylo lidí na dva autobuse. Tak sa všeci, po loňském úspěchu, snažili sa propašovať na Slovensko. Ešče štěstí, že sem byl přihlášený, jináč bych musel jít pěšky, ale rovno dom!“

Staříček se zarazill ve vyprávění a hrozilo reálné nebezpečí, že se tak hluboce „zamyslí“ a usne v chůzi. Proto jsem jej rychle provokoval dalšími otázkami: „A kde jste letos na Slovensku byli? Co jste tam viděli a koho jste potkali?“

„Ty si takový zvědavec jak ti reportéři. Všecko bys chcéł věděť hned teď, nebo včil,“ dělал drahoty staříček. Po chvíli svoje odmítavé stanovisko změnil, protože dostal strach, že ztratí vděčného posluchače, a sám začal povídat: „Tož byli sme zasěj hned za slovenskú hraniců v dědině Klokočov. Je to dědina veliká, pěkná a skoro tak roztahaná, jak naše Karlovice. A tak sa stalo, že sme sa potkali s našima průvodcama až u druhéj hospody. Přivítaly nás zasěj paničky z knihovny v Čadci a pan Múdrík Štefan. Nájprv nás odvézli do jakéjsi doliny. Po vystúpení z autobusa nás přehnali přes jakúsi lůku a křibí k místu, kde majů naftový vrt, kerý je včil ucpaný lojovým špuntem, préj až bude zle, tož špunt vytáhnů a budů měť tolik nafty, že ju budů prodávať aj do Ameriky.“

Potem sme šli kusisko cesty tů pěknů dolinů proti průdu potoka kerý má tak čistů vodu, že sa dá aj piť. Šak ju chytajů aj do vodovoda. A taků chladnů, že ti keř si do ní namočili nohy, měli z teho skoro omrzliny.

Na velikých plochých břilách bylo viděť, že potůčku dalo moc práce než sa prohryzál dolů k říčce Predmierance.

Další zajímavostů Klokočova měly byť kamenné gule, co sa nachodíja na skaliskách kůsek za dědinů. Takových míst je na světě enem pár a pěkně kulaté kameně, aj štyry metry veliké, co vyrobila příroda, sů veliká vzácnošť. Když sme sa tam konečně dostali, byli sme všeci překvapení: My takovýma zajímavýma kameniskama keré byly na vrchu ukrutněj grapy. Naši průvodci tým, že tam byla akorát jedna asi metr veliká gula a pár malých. Po ostatních tam ostaly enem otisky ve skalní stěně. Gule asi samy odpadly, „..lebo jim volakdo pomohol a ukradol jich, a sů u akéhosi lepšího človeka ako ozdoba na záhradě...?“ aspoň tak to komentoval pan Múdrík.

Pomyslél sem si, že sme na tom obojí stejně: V Čechách aj na Moravě každů chvílku nekdo ukrade na kerchově, nebo v dědině nejakého, nekolik metrů těžkého svatého a na Slovensku v Klokočově sů včil načisto bez gulí,“ komentoval tržní situaci staříček a opět se myšlenkami toulal kdesi jinde.

„Staříčku, kde jste ještě byli a co jste si propašovali přes hranici?“ dotíral jsem na kmeta. „Byl hic a byli sme tak uťapkaní, že sme byli velice rádi, když nás naši průvodci dovédli k pěkněj studánce s léčivů vodů. Byla u ní aj pěkně opravená kaplička a na březisku za kapličků udělané přírodní posezení.

Lapli sme si tam na kamené sedátka a naše průvodkyně aj s panem Štefanem Múdríkem nám povykládali moc zajímavostí o Klokočově a jeho okolí. Pojedli sme při tem všecky dobroty, co nám dali a poléčili sme sa jejich „borovů vodů“. Nekeř odvážnějši okošťovali aj vodu co tékla ze studénky a nabrali si ju aj do flašek dom.

A abych nezapomněl: Krom, pěkného dojmu, kerý nám ostál z návštěvy u dobrých lidí, sme dovézli aj jakési staré zachovalé rádijo, co objevily robky vyhozené u cesty. Určitě z něho bude měř nejaký sběratel veliků radosť. Možná, že ho naučí ešče aj hráť. Tož včil už víš všecko, ty vyšetřovatelu, a už možeš pakovať dom!“, dopověděl staříček a zahnul do branky u svojí chalupy, ke které jsme mezitím došli.

Poděkoval jsem za povídání, popřál mu zbytek pěkné neděle a šel jsem rovněž k domovu.

Vzpomínka na univerzitního profesora JUDr. Františka Kopa

(kdysi také varhaníka v rožnovském kostele Všech svatých)

Dne 22.11.2009 uplyne 30 let od úmrtí profesora JUDr. Františka Kopa (*18.8.1906 v Praze), který po druhé světové válce přednášel až do února 1948 na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně církevní právo.

O tento obor se zajímal již za dob první republiky a od roku 1931 začal pracovat na rozsáhlém vědeckém díle "O vývoji metropolitní pravomoci v církvi západní" rozvrženém do pěti svazků, jehož realizace však nebyla pro nepříznivý vývoj politických poměrů dokončena.

Věnoval se také problematice vztahu církve a výsledkem této práce byl mimo jiné i spis (dedikovaný prezidentu Benešovi) "Modus vivendi", nynější stav jeho provedení k vydání papežské buly z 2.9.1937 o zevní delimitaci československých diecézí (Ad ecclesiastici regiminis incrementum).

V prvních letech Protektorátu Čechy a Morava dokončil úvodní část svého rozsáhlého projektu o vývoji metropolitních pravomocí v západní církvi. V roce 1941 vyšel první díl "Obyčejný a zákonný podklad ústavy metropolitní. Začátky její závislosti na moci papežské". Vědeckými kruhy byla práce přijata velmi příznivě o čemž svědčila řada pochvalných recenzí v odborném tisku.

S vědeckou prací nepřestal ani v dalších letech nesvobody. Důkazem toho jsou i práce publikované v roce 1944. Byl to mimo jiné článek "Šestisetleté výročí církevní metropole české" v Časopise katolických duchovních, ročník 84, číslo 2, 1944. Zejména však v tomto roce vyšel druhý díl jeho připravované pentalogie o vývoji metropolitní pravomoci v západní církvi pod názvem "Provedení metropolitní ústavy v mimo italských zemích říše západořímské".

Po válce se František Kop rehabilitoval na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně v oboru církevní právo a v r. 1946 byl jmenován profesorem tohoto právního odvětví. Jeho pedagogická (z větší části i vědecká) činnost byla však násilně přerušena po únoru 1948, kdy byl profesor Kop (spolu s dalšími profesory) z fakulty vyhozen a jeho obor na právnické fakultě zrušen.

V roce 1955 se pan profesor Kop najednou objevil v Rožnově pod Radhoštěm, kde díky vlivu jednoho svého bývalého studenta (politicky angažovaného) získal místo učitele hry na klavír v tehdejší lidové škole umění. Pomohlo mu i to, že během svých právnických studií v Praze absolvoval externě i konzervatoř. Kromě toho se pan profesor Kop ujal varhanické služby v rožnovském kostele, kterou vykonával celou

řadu let (prakticky až do své smrti). Během svého života v Rožnově mu vydalo jedno vídeňské nakladatelství několik drobnějších prací. U nás to zřejmě nebylo možné.

Jeho přednášky na právnické fakultě v Brně navštěvovali po válce kromě mne i další dva rožnovští právníci. Byl to JUDr. František Havelka, bývalý advokát a JUDr. František Tolar, právník n.p. Loana Rožnov (dříve). Oba již nejsou naživu a tak alespoň mě připadla čestná povinnost zmínit se o tomto učeném varhaníkovi, na něhož si starší farníci určitě ještě pamatují.

Počítání hvěz

Přišla zima. Podle jedněch hromská, podle jiných krásná, to podle toho, jak ji kdo viděl a bral.

Jak noc černý kocour se nestaral o závěje, které už začínaly nahlížet do oken chalupy, našel si místo u pecku ve staré krabici od bot, kam mu maminka Maruška dala pro měkčí poležení kousek haděrky z vymožené Pepošovy kárované košile. A bylo. Jedinou starost měl dořápnat k misce s mlékem, nebo se promenádovat na půdě po trámech, porozhlédnout se, jestli se třeba mezi voňavým senem nezapomněla nějaká myška.

To pes s kožíškem strakatě černobílým, kolem jednoho oka černý okulár jako nějaký pan profesor, tomu se bílá nadílka příliš nezamlouvala. Sněhová povětrnost nepřinášela žádné vůně, třebaže zvěře bylo v nedalekém lese nepočítaně. Ani položit tlapky do vysoké závěje se zprvu neodvážil, pokud hospodář Josef nenazul vysoké boty a neprošlapal chodník.

Letitou chalupu, vonící po starém dřevě, postavil kterýsi pra-pra-prastaríček na okraji pasínku, který o každém létě voněl jalovcem, modral se borůvkami velkými jak palec, jiskřil rudými krůpějemi lesních jahod a začátkem strakatého podzimu se ozdobil kloboučky hnědých hříbků. V zimě se celý pasínek zachumlal návějemi sněhu.

Všechno už bylo na slavnost zimního slunovratu vychystané. Dřevěnka provoněná dobrotami. U kamen srovnaná polínka z tvrdého dřeva, které má v sobě pořádný žár. A také hráňka dřeva smolnatého, vonícího po pryskyřici. Když ho olíznou plamínky, zamodralý kouř nad komínem zavoní, jako když panáček o půlnoční zakývá kaditelnicí. Průzračná voda ze studánky nanosená. Dobytek poklizený.

Jenom Maruška se poslední dny necítila nadvakrát. Unavená co chvíli usedla, odpočinout si. Polehávala. Josef měl od samé starosti vrásky na čele. Na štěstí přišla vypomoct křestní matička. A také dcerka Vendulka už ledacos zastane, když je třeba.

Tata Josef, jak už mu byla dlouhá chvíle, nazul vysoké boty, teplý kabát dopnul až ke krku, beranici po uši, palčáky na ruce. A že se půjde trochu projít, aby mu uběhl čas, provětrat plíce mrazivě prosněženým povětřím. Doma v chalupě beztak jen překážel.

Vrznutím dveří přivřel za sebou v prastaré chaloupce všechny vůně svátečních dobrot a také vůni jehličí z nastrojeného stromečku. Nechal za zády hřejivé teplo starého domova, brodil se sněhem po kolena. Kráčel okrajem pasínku, ale jen tak daleko, aby měl dřevěnku stále na dohled.

Od pokřivené borovice se mu nabídl výhled na celé údolí. Poblíkávala tam zažloutlá okna domů, všude se chystali oslavovat. A když se podíval vzhůru, myriády hvězd jiskřily na temně tmavěmodré noční obloze.

Cosi se pohnulo mezi závějemi. To ten zvědavec flekatý pejsek s černým okulárem učence kolem jednoho oka. Také se přiběhl kochat čarem zimní noci. Teď už mu studený sníh nevadil.

O chvílku tou samou cestinou šátrá v tatově zimníčku s rukávy až po zem a s beranicí nepořádně nasazenou malá Vendulka.

Tak tam všichni tři stáli na okraji hlubiny Vesmíru. V pokoře hleděli na oblohu, kde hvězdy pokaždé tak jasně jiskří právě jen touto dobou.

„Kolik jich asi je?“

„To nikdo neví.“

Kdyby hned s počítáním začali, do konce všech dnů by sotva seznali, kolik těch hvězd doopravdy je.

„Na kterou z nich by ses chtěla vypravit?“

„Na žádnou. Ta naše je přece ze všech nejkrásnější.“

Mezi hvězdami a hvězdičkami, co jich na obloze bylo, zářila nad lesem, nad pasínkem, nad údolím kometa.

„Kam asi letí?“

„Kdo ví...“

U dřevěnky vzrsla dvířka. Propletencem tmy, pryskyřicí voňavých pramínků kouře a vůní všelijakých dobrot cinkl hlas křesničky: „Josefe! Vendulko! Pojdte domů...“

Jen těžko se loučili s oblohou plnou hvězd.

Poskakovali závějemi, mráz je popoháněl k vyhřáté chalupě. Pes s učeným okem, obtáhlým černou obroučkou, jako vždy první u dveří.

Jen vešli, světnička je objala hřejivě provoněnou náručí.

U kamen lenošil kocour v krabici na hadérce pro měkčí poležení. Pes s učeným okem si udělal pohodlí hned vedle.

V jednom koutě světnice nazdobená jedlička.

Ve druhém...

Co to?

Mařenka v lůžku, ale trápení minulých dnů je to tam, ve tváři šťastné pousmání.

Vedle ní, se slastně přivřenými víčky, prvně nahlížel do světa plného čar, kouzel, vůní a všelijakých krás novorozený chlapec.

Nebylo třeba slov.

Josef, to statné chlapisko, co si dokázal poradit s jak kámen tvrdým bučákem, jehož kmen dva chlapi rozpaženými rukama neobjali, kradmo utíral slzu.

Za okny v mrazivé noci dál sršely hvězdy.

Z hlubokého údolí až k pasínku a vysoko do hor zalétal hlahol zvonů

OBSAH

Naše dětství u řeky Václav Vencel	strana1
Houpačka Julie Radhošská	strana.....4
Dárek, který po letech stále těší Helena Polášková	strana.....5
Rožnov se rozrůstal, stavělo se první sídliště Záhumení Helena Polášková	strana.....6
Vzpomínka na teti Rozku Helena Polášková	strana.....7
Zaber, Věro, zaber Helena Polášková	strana.....9
Zážitek z prázdnin Pavel Hon	strana.....10
Poctiví lidé ještě žijí Pavel Hon	strana.....11
Moje tajemná ulice v Rožnově, „Palackého“ Anna Čubová	strana.....12
Jen nepatrné slovo Anna Čubová	strana.....13
Život Anna Čubová	strana.....14
Světáci a peciválové Nepodepsaný autor	strana.....15
Naslouchání Nepodepsaný autor	strana.....16
Pálení svatojánských ohňů František Drápala	strana.....17

„Valašsko“, město v pobeškydské pahorkatině Lydie Repková	strana.....18
Stáří Lydie Repková	strana.....21
Adrenalin Jan Surý	strana.....22
Pašerácké stezky podruhé Jan Surý	strana.....25
Vzpomínka na univerzitního Profesora JUDr. Františka Kopa JUDr. František Pěcha	strana....27
Počítání hvězd Richard Sobotka	strana....29

MĚSTO v mé paměti III.

soubor literárních prací tvůrčí seniorské skupiny

2009

Práce nebyly jazykově a stylisticky upravovány.

Vydala Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm
Bezručova 519, tel 571 654 747, mobil 777 808 695
e-mail: knihovna@knir.cz, <http://www.knir.cz>

pod záštitou Obce spisovatelů Praha